

Zondag 15 januari 2023, Tweede zondag door het jaar A Johannes 1, 29-34: Johannes getuigt over Jezus

Homilie

Afgelopen zondag hebben we met de viering van de doop van Jezus de kersttijd in de liturgie afgesloten. Nu hebben we een periode de gewone tijd door het jaar totdat de veertigdagentijd begint. In deze tijd lezen we voornamelijk uit het Mattheusevangelie hoe Jezus zijn openbare leven is begonnen. Vandaag is dat eerder uitzonderlijk Johannes. Jezus krijgt vele namen: Goede Herder, Levend Water, Heer, Rabbi, Wonderbare Raadsman, Messias, Zoon van God... Vandaag noemt Johannes de Doper Jezus het Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegneemt.

Lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt

Het zijn woorden die we kennen. We bidden ze tot vijfmaal in de eucharistie, éénmaal in het Gloria en viermaal vlak voor de communie. Vandaag horen we in het evangelie dat die woorden van Johannes de Doper komen. Hij zag Jezus naderbij komen en hij zei: "Zie, het Lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt". Voor ons blijven het mysterieuze woorden.

Hoe kunnen we de evangelietekst van vandaag, die ons misschien zeer vreemd overkomt, en niet meer van deze tijd, proberen te begrijpen? **Hoe kunnen we tot de originele boodschap van Johannes doordringen?**

De evangelisten introduceren de volwassen Jezus voor het eerst met het verhaal van het doopsel door Johannes. Hun grote uitdaging was: hoe deze unieke mens beschrijven? Hun enige mogelijkheid was het **gebruiken van beelden**. Beelden om het onnoembare te benoemen. Maar ook beelden die mensen herkennen vanuit het dagelijkse leven en vanuit de traditie. De evangelieteksten gebruiken op vele plaatsen beelden om de mens Jezus te omschrijven: Jezus als herder, als deur van de schapestal, als wijnstok ...

Johannes benoemt Jezus met het beeld van '**het lam**'. Wat zou het betekenen als we Christus aanspreken als het lam Gods dat de zonden van de wereld wegneemt? In het oude testament kennen we het verhaal van Abraham die een lam offert in plaats van zijn zoon Isaac. Er was ook het verhaal van de uittocht, waarbij de joden bloed van het lam aan hun deurposten strijken. Maar deze beelden wil Johannes niet vasthouden, niet bevestigen. **De relatie met God moet niet met offers in stand gehouden worden.**

Johannes wil wel verder doorgaan op een andere traditie. In de antieke wereld, voor de christelijke tijd, werden vaker schapen en herders uitgebeeld: ze symboliseerden **zegen en geluk**. En we kennen de lieflijke beelden van de herder met een lam op zijn schouders, van de goede herder. Het is deze traditie die Johannes wil oproepen en waarop hij verder wil doorgaan.

Als hij Jezus ziet verschijnen, zegt Johannes dus: zie daar **Gods zaligheid**.

In onze vertalingen lezen we "**het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt**". Maar als je vertrekt vanuit de oorspronkelijke teksten, kan je de woorden anders interpreteren. Het woord dat gebruikt is voor lam zou ook evengoed 'dienaar' kunnen betekenen. En het woord dat gebruikt is voor zonde, heeft daar niet de zwaarbeladen inhoud van zonde maar het wijst naar vergissing, dwaling, misstap. De wereld is niet volmaakt en mensen maken fouten ... Zouden we het dan eerder zo mogen verstaan dat Jezus – het Lam dat de zonde van de wereld wegneemt – zich al het lijden en onrecht aantrok dat mensen elkaar aandeden? Wegnemen is dan het kwaad mee helpen dragen, maar ook overwinnen.

Voor Johannes is het Lam Gods de zegen die de misstappen, het negatieve in deze wereld komt opheffen en verlichten. Hij is de dienaar die de mens draagt en ons mensen terug bij onszelf en de essentie brengt.

Johannes doet nog een tweede belangrijke uitspraak: 'Ik zag de Geest als een duif op Hem neerdalen, en die bleef op Hem rusten'. De **duif**, zoals in het verhaal van Noah en de zondvloed, symbool van vrede en geweldloosheid. Met dit beeld wou de evangelist de ontmoeting tussen God en mens beschrijven, of het aanwezig zijn van God in de persoon van Jezus.

En het evangelie van vandaag **eindigt** met de uitspraak van Johannes: "Ik heb getuigd: deze is de zoon van God".

Jezus belichaamt heel belangrijke kenmerken van God. Door de zonde van de wereld weg te nemen incarneert Hij Gods vergevingsgezindheid, mildheid en wil tot verzoening. **Zowel het lam als de duif symboliseren de geweldloosheid en de zachtheid van God.**

Johannes ziet dat de Geest op Jezus neerdaalt en op Hem blijft rusten. De Geest zal Jezus begeleiden en sterken.

Zoals Johannes getuigt over Jezus, zo zendt Jezus ook ons om te getuigen en om door geweldloze inzet de boodschap van Jezus waar te maken hier en nu in onze wereld.

Jezus wordt nu zichtbaar in de inzet en de moeite van mensen die in Hem geloven en hun medemensen dienstbaar zijn. In hun zorgende handen is Hij opnieuw aanwezig. In hun toewijding en geduld, brengt Hij zijn vrede.

Vandaag gaat in Oud-Turnhout de oecumenische dienst van onze pastorale eenheid door.

Morgen begint immers de week van de oecumene. Daarom zou ik willen eindigen met deze tekst van Jim Donnelly die zegt dat er verschillende beelden van God zijn maar Hij is er voor iedereen.

*Ik ben de geest in de lucht, ik ben de zwerver die rondwaalt,
ik ben de wolk van niet-weten, ik ben het water dat zuivert,
ik ben het gezicht van al wat goed is, ik ben de ster die geleidt in de nacht,
ik ben de duif van vredige hemelen, ik ben het hart dat alle leven beweegt,
ik ben de koning van iedere koning, ik ben de zon om de aarde te verwarmen,
ik ben de liefhebber van het pure, ik ben de rechter waar gerechtigheid heerst,
ik ben de aarde om op te leven, ik ben de God voor iedereen.*

Ria Toelen